

REFERAT

Fra:	Lise Spikkeland	Dato:	01.04.2020
Til:	Kommunesektorens etikkutvalg	Dokument nr.:	19/00099-18
Kopi til:			

Referat møte i Kommunesektorens etikkutvalg 6. februar 2020

Sted: Nationaltheatret Konferansesenter/KS Agenda

Tid: fra kl. 10 – 14

Tilstede

Tora Aasland
Paul Leer-Salvesen
Inge Ryan
Mah-Rukh Ali
Cicel Aarrestad
Tor Dølvik
Camilla Dunsæd

Fra administrasjonen

Lasse Hansen (fram til lunsj)
Frode Lindtvedt
Christine Haga Sørli
Johan N. Spiten (sak 2/2020)
Lars Fremstad (sak 4/2020)
Lise Spikkeland

Forfall

Lene Conradi
Tomas Norvoll
Casper Lehland

1/20 Godkjenning innkalling, dagsorden og referat

Godkjent

2/20 KS Advokatenes oppdrag og rolle

Tora innledet kort om bakgrunnen for at KS Advokatene var invitert til møtet. Områdedirektør og KS advokat Tor Allstrin informerte om KS-Advokatenes oppdrag og rolle. Presentasjonen sendes utvalget.

Noen momenter fra debatten:

Viktig å få fram eksempler på hendelser hvor det reises spørsmål med KS-Advokatenes vs KS sin rolle. I praksis går etikken videre enn jussen, og feks når det gjelder hensyn som kommunens omdømme så har etikken relevans. Også da er det viktig å klargjøre advokatenes rolle. KS sin rolle som hhv lokaldemokratiets talsperson og som arbeidsgiver; i noen saker synes kun arbeidsgiverrollen å gjelde. Også da viktig at rollen klargjøres, for eksempel at KS-Advokatene er advokat for kommunen og ikke for dens innbyggere. Noen ganger oppleves en allianse mellom politisk opposisjon og den «svake part» i en sak, og det kan virke som motivet bak også kan være politisk motivert. Medienes jobb i disse sakene er

viktig. Oppsummert så er det behov for høy bevissthet om roller, klarhet i roller, og hva som kommuniseres omkring KS-advokatenes rolle nå de rådgir kommunene.

3/20 Risikoanalyser – fra henholdsvis folkevalgtes og rådmannens ståsted

Camilla Dunsæd innledet om hvordan de gjennomførte risikoanalyse innen etikk og antikorrupsjon i Kvinesdal kommune, mens Cicol Arrestad innledet om kontrollutvalg og revisjonens rolle i risikoarbeidet. Begge presentasjonene vedlegges referatet.

Noen momenter fra debatten:

Stor nytte bare i det å sette tema risiko knyttet til etikk og antikorrupsjon på dagsorden i kommunene. Spørsmålet er hvordan følge opp tiltak etter risikoanalyse uten at alt bare handler om kontroll, vi skal jo ikke bare «passe på» – men også «finne på». Er KS sine råd for etikkarbeid, knyttet til kontroll tilstrekkelig kjent? Vi bør etterspørre praksis om det innholdsmessige i rådene når utvalgets møter kommunene. Kontrollutvalgene (KU) bør også vurdere egen praksis mht etikk/etisk regelverk. Opplæring for medlemmer i KU bør ha med mere om etikk. KS har ikke eget program for KU, men anbefalingen er at de inviteres med på KS Folkevalgprogram som gjennomføres i kommunestyre og fylkesting. Det ventes mye nytt/oppdatert materiell som flg. av ny kommunelov: veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, Kontrollutvalgshåndboka fra departementet, samordning av internkontroll, KS sin «rådmannens internkontroll». Dette tas opp igjen for ev å gi noen råd om internkontroll i utvalgets møte 17/9. Anbefalinger fra etiklutvalg om risikoanalyser ble diskutert og justert, se vedtaket.

Vedtaket:

- 1. Tema knyttet til etikk- og antikorrupsjon bør inngå i risiko- og vesentlighetsvurderinger i kommuner og fylkeskommuner. For å identifisere uønskede hendelser kan det for eksempel tas utgangspunkt i egne erfaringer, KS undersøkelser om etikk og antikorrupsjon i kommunesektoren, domsamlinger eller Forvaltningsrevisjonsregisteret.*
- 2. Risiko- og vesentlighetsvurderinger bør gjøres tidlig i perioden, og skal ligge til grunn for vedtak i kommunestyret/fylkesting om planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller. Det bør klargjøres hvem som har ansvar for hva i prosessene, også for aktiviteter og tiltak i oppfølgingen.*
- 3. Det bør framgå hva som er grunnlaget for risikovurderinger, det vil si hvilke områder som er vurdert og hvorfor disse er valgt ut.*
- 4. Kontrollutvalg og revisjon har en viktig rolle i risikoarbeidet. Medlemmer i kontrollutvalg og ansatte der kan oppleve samme utfordringer som andre folkevalgte og ansatte, for eksempel å ha bindinger og eller oppleve press om utenfra. Etiklutvalget anbefaler at kommunens etiske regelverk også bør gjelde for medlemmer i kontrollutvalgene, og vil trekke fram KS sine Råd for etikkarbeid som et godt grunnlag for etikkarbeid innen kontrollutvalg og revisjon.*

4/20 Kunstig intelligens - utfordringer og etiske betenkinger

Robindra Prabhu, data scientist i NAV, innledet om utfordringer knyttet til utvikling/bruk av kunstig intelligens (KI) i norsk offentlig sektor.

Noen momenter fra innledning og debatt:

Problematisk at maskinlæring kan gi løsninger som ikke er «rettferdige», uansett hva man måtte legge i begrepet rettferdighet. KI framstår som å være faktabasert, men reelt er den praksisbasert fordi input er historiske data og eksisterende praksis. Bruk av KI gir altså ikke nødvendigvis nye måter å jobbe på. Mange problemstillinger og valg knyttet til KI som bør tas av andre enn de som jobber teknisk med å utvikle. Etske utfordringer er bl.a. knyttet mot såkalt «sort boks», det gis ingen forklaring på hvorfor

resultatet er som det er, løsninger må være forklarbare. Flere forhold kan bidra til å skape tillit til løsninger basert på KI, så som transparens om hvilke verdier som er innbakt i en løsning? Er det mulig å ettergå, få innsyn, sjekke og verifisere? Dernest et spørsmål om hva slags type feil modellen kan gjøre – samme feil som mennesker, eller feil mennesker ikke kunne gjort? Brukes KI som beslutningsstøtte, eller tar modellen selv beslutninger?

Hvordan kan vi sørge for at vi får med de etiske problemstillingene, de som maskinene ikke kan ta? Veldig viktig hvem som tar de de viktige beslutningene, altså det som ikke handler om det tekniske. Kan man bygge inn «rettferdighet» som kriterie i en modell? Det ventes en rapport om KI fra et utvalg oppnevnt av Unesco – denne kan tas inn i etikkutvalget.

Vedtak:

Etikkutvalget tar temaet opp igjen i senere møte, og Paul utfordres til å presentere noen spørsmål til senere møte i utvalget.

5/20 Budskap ut fra dagens møte

Se sak 3/2020 om risikoanalyser

6/20 Etikkutvalgets arbeid 2020 og tema for kommende møter

MRK endring i sted for kommende møter:

16. april i Oslo

17. september i Oslo

19. november utvalget møter kommunene i Trøndelag, på Scandic Hell

22. september (tentativt) arrangerer KS i samarbeid med Kommunaldepartementet og Transparency etikkonferanse i Oslo. Invitasjon sendes også til etikkutvalgets medlemmer

7/20 Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt

Møtet ble avsluttet ca kl. 14.